

23

 centreua.org

 facebook.com/centreua.org

 [@centreua](https://www.youtube.com/@centreua)

 t.me/turborezhym

 [@centreua](https://www.instagram.com/centreua)

 [@olehrybachuk](https://twitter.com/olehrybachuk)

Зміст

**Спільнодіємо.
З ким і заради чого?** 1

Спільнодіяли 4

Фокус 2023 року 6

Громади 9

СПІВПРАЦЯ З ГРОМАДАМИ

КУЛЬТУРА 11
ОСВІТА 12
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я 12
УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ 12
РОЗБУДОВА ПАРТНЕРСТВ 13

ДОСЛІДЖЕННЯ

НИЗОВІ ІНІЦІАТИВИ В ГРОМАДАХ 15
СТІЙКІСТЬ ГРОМАД ПІД ЧАС ВІЙНИ 16

ВТІЛЕННЯ РЕФОРМ НА МІСЦЯХ

РЕФОРМА ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ 18
ЗМІНИ В УПРАВЛІННІ ВІДХОДАМИ 19

ПРОТИДІЯ ЗАГРОЗАМ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

«МЕГАМІНІСТЕРСТВО» З ВІДБУДОВИ 20
ГРОМАДИ БЕЗ «ВІЙСЬКОВОГО» ПДФО 20

**Балансу гілок влади –
передумова стійкості
демократії** 20

БАЛАНС ВЛАДИ ЯК ГОЛОВНА
ПЕРЕДУМОВА ЯКІСНОЇ ВІДБУДОВИ 21

НЕЗАЛЕЖНІ ІНСТИТУЦІЇ 24

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ: ПОГЛЯД
З СЕРЕДИНИ ТА ЗЗОВНІ 27

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД
РОЗБУДОВИ ДЕМОКРАТІЇ 28

ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН 29

СПРИЯННЯ ДІАЛОГУ МІЖ ВЛАДОЮ ТА ГРУПАМИ ІНТЕРЕСІВ 30
ПОІНФОРМОВАНІСТЬ ТА ВПЛИВ ГРОМАДЯН 32
ВІЙНА, ВІЙСЬКОВІ ТА ВЕТЕРАНИ 32
ЗАПИТ НА СПРАВЕДЛИВІСТЬ У СУСПІЛЬСТВІ 32

**Різноманіття, рівність
та включення** 33

Виклики 2024 34

Фінанси організації 36

Рік у цифрах 38

Спільнодіємо. З ким і заради чого?

ОЛЕГ РИБАЧУК, ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЇ

АНДРІЙ АНДРУШКІВ, ВИКОНАВЧИЙ ДИРЕКТОР,
СЕРЖАНТ ЗСУ

МАРІЯ ЛЕВОНОВА, В.О. ВИКОНАВЧОГО ДИРЕКТОРА

МАРТА СЕМЕРЯК, ЗАСТУПНИЦЯ ВИКОНАВЧОГО
ДИРЕКТОРА З ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

НАТАЛІЯ ГАРБИ, ГОЛОВНА БУХГАЛТЕРКА

СВІТЛАНА ЮРЧЕНКО, ФІНАНСОВА МЕНЕДЖЕРКА

ОКСАНА ЗАБОЛОТНА, КЕРІВНИЦЯ НАПРЯМУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АНАЛІТИКИ

ОЛЕГ САВИЧУК, СТАРШИЙ ЮРИСТ-АНАЛІТИК

НАЗАР ЗАБОЛОТНИЙ, СТАРШИЙ ЮРИСТ-АНАЛІТИК

ОЛЕКСІЙ ВОЛОШИН, НАЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІТИК

ЮЛІЯ П'ЄЦКО, НАЦІОНАЛЬНА АНАЛІТИКИНЯ

КОСТЯНТИН ШОКАЛО, КЕРІВНИК НАПРЯМУ РЕГІОНАЛЬНОЇ АНАЛІТИКИ

РОКСОЛАНА НЕСТЕРЕНКО, РЕГІОНАЛЬНА АНАЛІТИКИНЯ

ДАНИЛО ЯЩУК, РЕГІОНАЛЬНИЙ АНАЛІТИК

ФЕДІР ПРОКОПЧУК, КЕРІВНИК КОМУНІКАЦІЙ

АНДРІЙ КАРПЕНКО, ФАХІВЕЦЬ З КОМУНІКАЦІЙ,
СПЕЦІАЛІСТ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН

МАРІЯ ОЧЕРЕТЯНА, ЖУРНАЛІСТКА

ЯНА ПРОЦЬ, ЖУРНАЛІСТКА

ЮЛІЯ ЗУБЧЕНКО, ЖУРНАЛІСТКА

ДАР'Я ЖИХАРЄВА, ФАХІВЧИНЯ З ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

МИКОЛА КОВАЛЬ, ФАХІВЕЦЬ З ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

ОЛЕКСАНДР КОХАН, ВІДЕОГРАФ/ФОТОГРАФ

НАТАЛІЯ ЗУЄВА, ДИЗАЙНЕРКА

МАРИНА ЄВТУШОК, ГОЛОВНА РЕДАКТОРКА

ОКСАНА РЯБЧУН, ГОЛОВНА РЕДАКТОРКА

ВАЛЕРІЯ ШЕМШУЧЕНКО, ОПЕРАЦІЙНА МЕНЕДЖЕРКА

СОФІЯ ЧЕБАТКОВА, АДМІНІСТРАТИВНА АСИСТЕНТКА

ІГОР ДРОБОТ, ІТ-ФАХІВЕЦЬ

Центр спільних дій –

це аналітично-адвокаційна організація, яка з 2009 року просуває демократичні зміни, займається аналізом державної й місцевих політик, впроваджує інструменти залучення громадян до ухвалення рішень та участі в демократичних процесах. Ми **незалежні, політично нейтральні та незаангажовані** в усіх аспектах своєї діяльності.

Ми працюємо задля того, аби розбудувати демократичну та збалансовану систему влади, яка на національному та місцевому рівнях працюватиме в інтересах усіх громадян України.

Ми маємо на меті створити суспільний запит на ефективну владу та збільшити інтерес суспільства до взаємодії з нею.

Щоб цього досягти, ми:

детально аналізуємо ті зміни та рішення влади, вплив яких на систему стримувань та противаг буде найбільшим;

супроводжуємо органи різних рівнів у розробці політик на розв'язання суспільно-важливих проблем;

підвищуємо рівень обізнаності громадян щодо повноважень органів влади різних рівнів.

На цьому шляху нас об'єднують

ПРОФЕСІЙНІСТЬ

ПОВАГА ДО
ЛЮДИНИ

НЕДИСКРИМІНАЦІЯ

СВОБОДА
ОСОБИСТОСТІ

ЧЕСНІСТЬ

Спільнодіяли

Телебачення

Радіо

Національні онлайн-медіа

Регіональні онлайн-медіа

Профільні медіа

Громади

Також ми співпрацювали з 12 громадами Київської, Одеської, Харківської, Дніпропетровської, Сумської, Чернігівської областей в рамках збору інформації для дослідження сталості роботи органів місцевого самоврядування на умовах анонімності.

ГО

Асоціація єврейських організацій і громад України, Будуємо Україну Разом, Інтернаціональний леґіон допомоги, Повернись живим, Принцип, Простір Свободи, Солом'янські котики, Спілка мер-твих юристів, Український центр охорони здоров'я, Фундація DEJURE, Центр громадян-ських свобод, Центр досліджень фіскальної політики, Чесно, CASE Україна, Cedos.

Донори

Фокус 2023

Українці – в епіцентрі боротьби тоталітарного минулого та демократичного майбутнього і на полі бою, і в тилу. Зусилля, яких ми докладаємо, аби відстояти наш європейський вибір, вражають увесь світ. Наші міста та села зазнають постійних руйнувань, однак ми не опускаємо рук, а невпинно відвоюємо наші території та відновлюємо зруйновані житлові будинки й підприємства, дороги й мости.

Разом з фізичною відбудовою зводиться і міцний фундамент для розвитку України як повноправної учасниці Європейської Співдружності. Відбудова — це, зокрема, унікальний шанс зробити державу більш ефективною та демократичною, ніж вона є зараз.

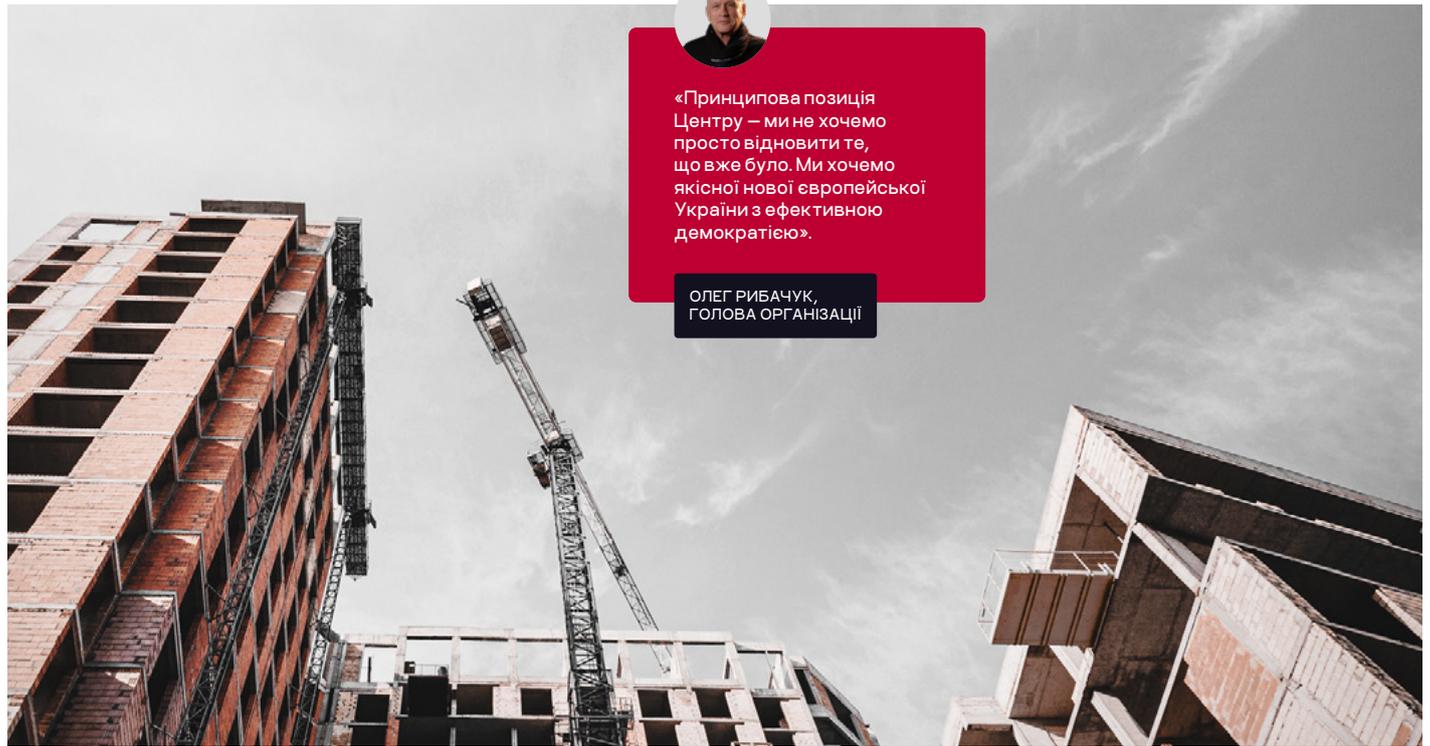
Прозорість процесів ухвалення рішень та підзвітність посадовців, конституційність законів і баланс гілок влади, розробка політик для вирішення проблем на основі даних та з врахуванням реальних потреб людей, залучення громадян до ухвалення політик, які впливатимуть на їхнє життя, – на наш погляд, є підвалинами відбудови демократичної європейської України.

У 2023 році Центр спільних дій долучився до просування та впровадження системних змін та ідей, які забезпечать відновлення та становлення повноцінної демократії. В обговоренні рамок, в яких влада має планувати й проводити відбудову, Центр спільних дій підготував окрему позицію щодо принципів та підходів, які команда вважає необхідними для якісного відновлення країни.

«Принципова позиція Центру – ми не хочемо просто відновити те, що вже було. Ми хочемо якісної нової європейської України з ефективною демократією».

ОЛЕГ РИБАЧУК,
ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЇ

Ми переконані, що **ефективна відбудова** означає максимальний результат за мінімум витрачених коштів, доступність і справедливість розподіленої допомоги, а також якісне планування, яке ґрунтується на актуальних даних. А головне – щоб ми в умовах війни та відбудови не лише не послабили, але й розбудували ефективні демократичні інституції на всіх рівнях врядування.

У 2023 році ми докладали зусиль для відновлення практик залучення громадян до ухвалення рішень у громадах, пояснювали інституційний базис демократії необхідний для відбудови України як країни-учасниці ЄС, інформували громадян про рішення влади, які суперечать чи сприяють демократичному відновленню України, дослідили мережу низових ініціатив в час війни, яка забезпечила гуманітарну стійкість держави в перший рік повномасштабного вторгнення й надалі буде основним громадським активом для відбудови та розвитку країни.

МАРТА СЕМЕРЯК, ЗАСТУПНИЦЯ ВИКОНАВЧОГО ДИРЕКТОРА З ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Спроможність до врядування є одним з найважливіших елементів для сталості повоєнної відбудови. Зараз в часи війни та сильної турбулентності в бюджетних процесах особливо важливо втримати робочі ОМСи, децентралізацію рішень, прозорість та ефективність роботи інституцій.

МАРІЯ ЛЕВОНОВА, В.О. ВИКОНАВЧОГО ДИРЕКТОРА

У 2023 році ми сформулювали позицію щодо відбудови, яка має стати дороговказом для уряду в цьому тривалому й нелегкому процесі.

АНДРІЙ КАРПЕНКО, ФАХІВЕЦЬ З КОМУНІКАЦІЙ, СПЕЦІАЛІСТ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН

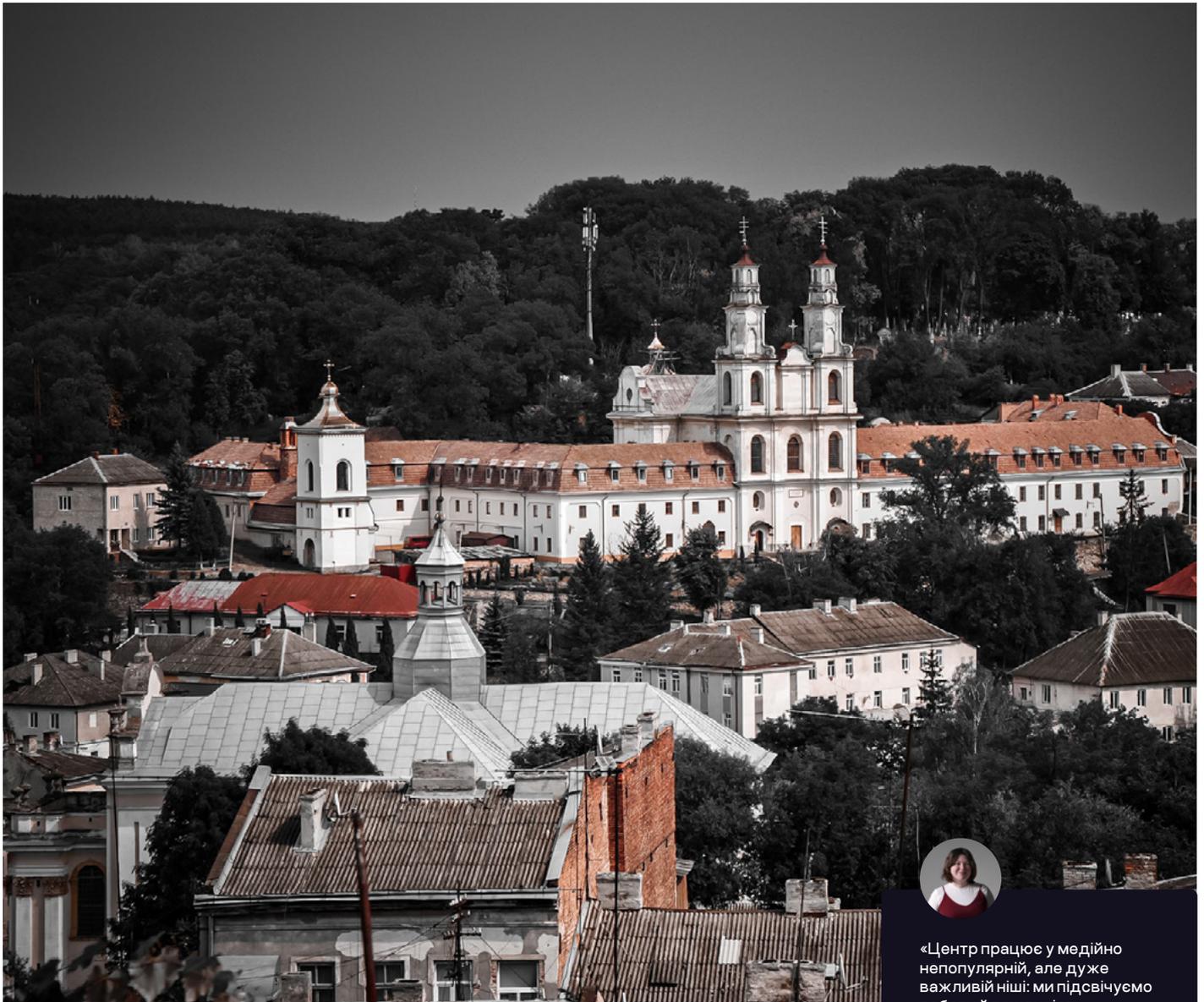

Вся діяльність Центру була і є направленою на відбудову України, але відбудову не фізичну, а інституційну – баланс гілок влади, інституційну спроможність ЦОБВ та їх автономію, високу спроможність та суб'єктність ОМС, ефективний розподіл публічних фінансів, подальшу децентралізацію, залучення громадян до процесу ухвалення рішень на низовому рівні та багато іншого.

КОСТЯНТИН ШОКАЛО, КЕРІВНИК НАПРЯМУ РЕГІОНАЛЬНОЇ АНАЛІТИКИ

Громади

«Центр працює у медійно непопулярній, але дуже важливій ніші: ми підсвічуємо роботу й важливість місцевого самоврядування і взагалі громад. Завдяки, зокрема, децентралізації Україна вистояла у 2022-му.

У 2023-му завдяки місцевій владі громади досить ефективно функціонують, втілюють державні політики, допомагають Збройним Силам, що часто лишається поза кадром. Однак, тільки подумайте: під час широкомасштабної війни маленьким громадам вдається реформувати мережі шкіл, дбати про ВПО, відновлюватися після окупації та ще й надсилати військовим машини з допомогою».

МАРІЯ ОЧЕРЕЧІАНА,
ЖУРНАЛІСТКА

Ефективна відбудова неможлива без чітких стратегій, цілісних та достовірних даних, справедливого та ефективного розподілу ресурсів.

Все це впливає на життя конкретних людей, які можуть бути вашими родичами, друзями, знайомими. Вони можуть працювати на будівництві або ж потребувати житла, розробляти місцеві політики або відводити дитину до відновленої школи, створювати гуманітарні штаби або ж будувати нове життя після втечі з окупації.

Є величезна потреба почути їхні запити й допомогти владі на різних рівнях їх врахувати. Саме тому ми у 2023 році ми провели два масштабні дослідження в громадах, напрацювали десятки комунікаційних матеріалів для підтримки сталості реформи децентралізації та створили низку аналітичних документів на запит місцевих управлінців.

Співпраця з громадами

Одне з ключових завдань Центру спільних дій – посилювати спроможність громад **ефективно врядувати**.

«Ми працювали над залученням громадян до процесів ухвалення рішень через опитування, громадські обговорення та консультації.

Ще один напрям роботи – як переймати практики та досвід доброго врядування інших громад. Ми пишаємося тим, як громади-партнерки втілювали нові практики й водночас реагували на виклики воєнного часу».

КОСТЯНТИН ШОКАЛО,
КЕРІВНИК НАПРЯМУ
РЕГІОНАЛЬНОЇ АНАЛІТИКИ

Для цього ми консулюємо органи місцевого самоврядування, допомагаємо місцевій владі проводити результативні обговорення політик і рішень, залучати до цього групи інтересів, збирати дані й комунікувати з мешканцями та враховувати їхні пропозиції.

У 2023 році ми утвердились у переконанні, що органи місцевого самоврядування потребують допомоги та підтримки аналітичних центрів у розвитку їхніх спроможностей добре врядувати та ефективно розв'язувати місцеві проблеми. Органи місцевого самоврядування, які з нами співпрацювали, отримали покроковий супровід у проходженні повного циклу публічної політики: від визначення проблеми до моніторингу втіленої місцевої політики.

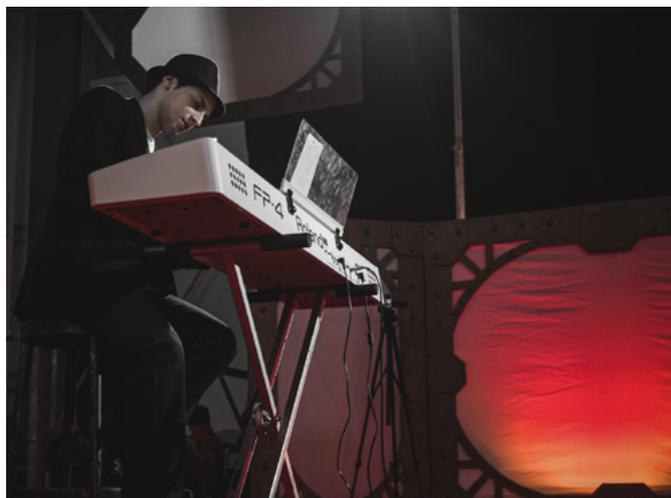
Впродовж року команда Центру провела понад пів сотні закритих інтерв'ю зі стейкхолдерами, опитала понад три тисячі людей онлайн і офлайн, організувала стратегічні сесії та публічні консультації для місцевих органів влади, надавала громадам комунікаційний супровід, допомагала з формальною комунікацією з органами державної влади, підготувала десятки аналітичних звітів, брифів та оцінок політик.

Результатом докладених зусиль стала низка позитивних змін у громадах-партнерах.

Культура

Завдяки спільно напрацьованій політиці, **Бучацька громада** на Тернопільщині не лише знайшла гроші на розвиток сфери культури, але й змогла забезпечити мешканцям більш якісне дозвілля. За нашими рекомендаціями місцеве самоврядування запровадило платні культурні послуги, а також залучило грантові кошти на покращення їхньої якості. В результаті співпраці культурні хаби мають опалення, бібліотеки — нові книги, а в будинку культури відремонтували укриття.

Освіта

Центр допоміг **Корецькій громаді** на Рівненщині реорганізувати шкільну мережу та ефективніше управляти ресурсами, виділеними на організацію освітнього процесу. На зекономлені гроші учнів підвозять до закладів із кращою матеріально-технічною базою й більшим колективом.

Для **Сокальської громади** на Львівщині Центр провів опитування стейкхолдерів щодо освітніх потреб і розробив рекомендації для вдосконалення плану трансформації шкільної мережі. Це дозволило ухвалити рішення, що задовольнило усі групи інтересів. Тепер у громаді діятиме профільний ліцей з якісно новим рівнем освітніх послуг.

Пустомитівська громада у Львівській області звернулася до Центру за допомогою в покращенні якості та доступності освітніх послуг. Громаді важливо було обрати, який заклад стане профільним ліцеєм. Ми проаналізували поточні проблеми в освіті в громаді та сформувавши рекомендації щодо оновлення мережі шкіл у Пустомитівській громаді, які будуть основою подальших консультацій та зваженої місцевої політики.

Охорона здоров'я

Центр спільних дій та Український центр охорони здоров'я (УНС) провели для **Миколаївської громади** на Львівщині стратегічну сесію. В процесі ми разом із представниками адміністрації лікарні та міської ради напрацювали кілька проєктів, які допоможуть громаді покращити якість медичних послуг. Надалі міська лікарня використовуватиме проєктний підхід, щоб втілювати важливі зміни для вирішення проблем.

Також Центр провів опитування серед медичних працівників і пацієнтів щодо оцінки рівня медичних послуг та розробив аналітичний бриф з оглядом проблем та рекомендаціями їх рішень.

Управління відходами

Для **Рожищенської громади** на Волині Центр підготував нову політику управління відходами, яка передбачала впровадження всіх норм нового законодавства на місцевому рівні та обмеження шкідливого впливу сміття на довкілля. Завдяки цьому громада має покроковий і конкретний план змін, а також рекомендації, як залучати ресурси на їхнє втілення.

Розбудова партнерств

У 2021 Центр допомагав Великодимерській громаді налагодити ефективну систему управління побутовими відходами: ми спільно провели опитування мешканців та малою й середнього бізнесу щодо їхніх потреб, проаналізували графіки вивезення сміття. Та вже у 2022 році громада потрапила під окупацію й зазнала руйнувань, тому ми змінили фокус співпраці й у 2023 році допомагали громаді шукати ресурси для відновлення та відбудови, підтримували в комунікації з міжнародними організаціями.

В межах цієї співпраці аналітики Центру підготували інструкцію для місцевих управлінців «Знайти місто-побратима». Вона містить покрокові рекомендації для громад:

- яку організаційну роботу потрібно провести, перш ніж шукати побратима;
- як найвигідніше презентувати громаду потенційним партнерам;
- як визначити майбутні напрямки співпраці;
- що потрібно врахувати при підписанні Договору про співпрацю.

Також громади можуть скористатись переліком платформ, на яких варто шукати нові міжнародні партнерства, контакти організацій, що можуть допомогти з налагодженням співпраці, та зразки договорів про партнерство та співробітництво.

Співпраця була настільки ефективною, що у 2023 ми оновили її з Великодимерською та Пустомитівською громадами за іншими напрямами. Ми будемо допомагати управлінцям цих громад налагодити комунікацію з громадянами та місцевим бізнесом.

Центр спільних дій допомагає громадам не у форматі одноразової співпраці, а надає їм підтримку на постійній основі, а також відповідає на запити місцевих управлінців щодо різних аспектів роботи ОМС.

У 2023 році в межах співпраці з громадами ми:

ОПИТАЛИ

в онлайн та офлайн форматі 2119 респондентів (вчителів, батьків, учнів, лікарів, бізнес, мешканців громад), на яких безпосередньо вплине вирішення проблеми (з них 460 чоловіків та 1659 жінок)

ЗАЛУЧИЛИ

40 осіб під час публічної консультації в Пустомитівській громаді, аби напрацювати оптимальне рішення проблеми

НАПРАЦЮВАЛИ

3 аналітичні брифи про проблему
2 нові місцеві політики та плани дій на їх виконання
1 моніторинг та оцінку втілення нової політики

ПРОВЕЛИ

10 анонімних закритих інтерв'ю зі стейкхолдерами

Досягнення та виклики співпраці з громадами-партнерками ми зафіксували у спеціальній добірці «Історії успіху. Як Центр спільних дій допомагає громадам ставати сильнішими».

Дослідження

Вивчення досвіду й практик територіальних громад за допомогою досліджень є важливою складовою побудови демократичної держави та створення ефективних державних політик та програм, націлених на рівень громад.

Низові ініціативи в громадах

Ми почали рік з публікації якісного глибокого дослідження громадських ініціатив «Спільноти воєнного часу. Дієві та вчасні». З початку повномасштабного вторгнення ми провели 193 інтерв'ю з представниками різних волонтерських рухів та проєктів і виокремили півтори сотні громадських ініціатив, які виникли після початку повномасштабної війни. Ми зібрали унікальний масив даних безпосереднього досвіду людей, які були в своїх громадах ядром гуманітарних ініціатив. Про те, як зароджувалися ініціативи, як учасники взаємодіяли між собою та тими, хто потребував допомоги, в яких умовах вони працювали – вся ця інформація допомогла нам визначити чинники, які вплинули на швидкі темпи об'єднання людей та оперативного вирішення найнагальніших проблем, спричинених російською агресією.

Ми визначили, що половина вивчених нами ініціатив працювала у форматі волонтерських і гуманітарних штабів, об'єднуючи людей та координуючи спільні дії. Згодом ми оновили інформацію про те, як змінилися ці ініціативи й визначили **декілька закономірностей**:

Невеликі громадські ініціативи мають обмежені ресурси, тож дієвішими стають ті з них, які не намагаються розв'язувати проблеми самотужки, а звертаються за допомогою до інших груп: волонтерів, місцевої влади, локального бізнесу, громадських організацій.

Переважна більшість досліджуваних ініціатив виявилися довгостроковими.

Найбільш стійкими форматами виявилися інформаційні проєкти та волонтерські штаби, які майже не змінили напрями своєї діяльності.

Дослідження низових ініціатив – важливий збірник історій стійкості України після початку повномасштабного вторгнення. На дослідження низових ініціатив можуть опиратися органи влади, ГО та бізнес у побудові своїх комунікацій один із одним.

РОКСОЛАНА НЕСТЕРЕНКО,
РЕГІОНАЛЬНА АНАЛІТИКИНЯ

«Будь-яка політика, місцева чи державна, має бути доказовою – ґрунтуватися на даних і враховувати позиції різних груп інтересів. Саме для цього потрібно проводити дослідження. Альтернативи цьому немає навіть в умовах повномасштабної війни».

КОСТЯНТИН ШОКАЛО,
КЕРІВНИК НАПРЯМУ
РЕГІОНАЛЬНОЇ АНАЛІТИКИ

«Дослідження показує найсильніші сторони наших громадян – здатність самоорганізуватися в критичні моменти, діяти спільно навіть в умовах обмежених ресурсів. Цей досвід надзвичайно цінний для подальшої відбудови та впровадження ефективного самоврядування».

НАТАЛІЯ ЗУЄВА,
ДИЗАЙНЕРКА

Це дослідження виявило ключові чинники ефективності громадських ініціатив, окреслило реальні та дієві способи взаємодії низового громадянського суспільства, підсвітило спроможність громад реагувати на виклики війни.

Аналітикам Центру вдалося створити якісну основу для планування процесів відбудови та відновлення з врахуванням інтересів та рекомендацій найактивніших представників нового низового громадянського суспільства.

Ми презентували результати дослідження для більш ніж 50 представників центральної влади, місцевого самоврядування, громадських організацій, волонтерів, а також на конференції про міжнародні тренди в гуманітарній допомозі в Таллінні.

А завдяки ефірам на радіо та телебаченні, статтям, колонкам та новинам більше 46 000 людей дізналися більше про те, що надавало громадським ініціативам стійкості.

 46,000+

Стійкість громад під час війни

Від початку широкомасштабного вторгнення місцевого самоврядування виявило виняткову стійкість та спроможність ефективно реагувати на виклики війни та її наслідки на рівні територіальних громад.

Восени 2023 року Центр спільних дій розпочав дослідження спроможності громад ефективно врядувати в умовах війни та майбутньої відбудови.

60+ глибинних інтерв'ю

12 територіальних громад

6 областей

Понад 60 глибинних інтерв'ю з представниками місцевого самоврядування 12 територіальних громад, які були деокуповані чи знаходяться у безпосередній близькості до бойових дій, у 6 областях, також аналіз стратегічних документів цих громад стануть першим дослідницьким кроком для формування бази викликів і можливих рішень для забезпечення подальшої якісної відбудови та соціального відновлення.

Ми зібрали найкращі практики, що стосуються відновлення й стратегічних документів, і вже в 2024 році представимо їх іншим громадам і державним органам.

«Важливо, щоб позиції громад були почуті не тільки в межах громадянського суспільства, але й державними органами влади».

РОКСОЛАНА НЕСТЕРЕНКО,
РЕГІОНАЛЬНА АНАЛІТИКІНЯ

Втілення реформ на місцях

В умовах повномасштабної війни та обмежених фінансових ресурсів громадам стало значно складніше впроваджувати зміни, які передбачені національними політиками.

Послаблення суб'єктності ОМС через посилення управлінської вертикалі прирікає секторальні реформи на труднощі, а часом і неможливість втілення. Більше того, ні місцеві управлінці, ні центральна влада не пояснюють суть та необхідність реформ громадянам. Люди не розуміють, для чого реформи потрібні, а відтак не сприймають їх. Органи центральної влади системно та якісно не збирають позиції громад та реальні дані про стан справ на місцях. Це негативно впливає на розробку та впровадження державних політик, які мали б стати основою відновлення та відбудови держави.

У 2023 році ми опублікували 6 статей на тему втілення реформ на місцях, якими охопили

48,000

читачів

Реформа освіти під час війни

Один із найяскравіших прикладів, коли люди не розуміють необхідності та важливості змін — оптимізація шкільних мереж, яку переважно називають закриттям шкіл. Недостатня комунікація влади різних рівнів породила міфи, які заважали впроваджувати реформу освіти на місцях.

Тому Центр спільних дій вирішив комунікаційно підсилити громади. Ми підготували меседжі з розвінчанням найпопулярніших міфів, які ОМС використали інформування громадян і налагодженням комунікації з групами інтересів. А у співпраці з профільним виданням «Освіта.іа» ми доступно пояснювали суть реформи, її причини та кінцеву мету.

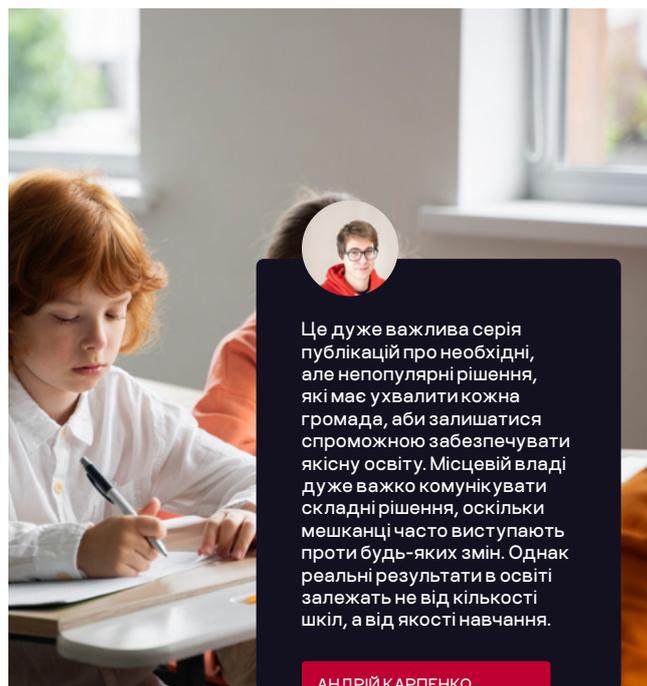
Багато реформ гарні за своєю суттю. Їх необхідно втілити у життя таким чином, щоб вони відповідали задуму. У цьому я бачу свою роль і мету роботи в Центрі — донести важливість змін людям і допомогти управлінцям ці зміни впровадити.

ДАНИЛО ЯЩУК,
РЕГІОНАЛЬНИЙ АНАЛІТИК

Це дуже важлива серія публікацій про необхідні, але непопулярні рішення, які має ухвалити кожна громада, аби залишатися спроможною забезпечувати якісну освіту. Місцевій владі дуже важко комунікувати складні рішення, оскільки мешканці часто виступають проти будь-яких змін. Однак реальні результати в освіті залежать не від кількості шкіл, а від якості навчання.

АНДРІЙ КАРПЕНКО,
ФАХІВЕЦЬ З КОМУНІКАЦІЙ,
СПЕЦІАЛІСТ ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ
ГРОМАДЯН

Довідки для ОМС про втілення державних політик – один із найпотрібніших продуктів, які ми створюємо. Вони зменшують інформаційну прірву між інституціями різних рівнів та посилюють сталість втілення державних політик на місцях.

МАРІЯ ЛЕВОНОВА, В.О.
ВИКОНАВЧОГО ДИРЕКТОРА

Зміни в управлінні відходами

9 липня 2023 року набули чинності нові правила управління відходами. Вони не лише є частиною виконання нами як державою євроінтеграційних вимог, але і передбачають зміну підходу до поводження з побутовими відходами в громадах.

Щоб допомогти громадам швидше адаптуватися до оновленого законодавства, Центр спільних дій підготував інформаційну довідку «Еконавігатор для громад: зміни та практичні поради в управлінні відходами». Цей практичний посібник містить детальне пояснення нововведень, покрокові рекомендації для місцевих управлінців, а також наводить перелік громад, яким вдалося успішно налагодити систему управління відходами.

Такі путівники – саме те, чого регулярно не вистачає громадам для втілення нових державних політик.

Тож місцеве самоврядування може скористатися цим досвідом, реформуючи сферу управління відходами у своїх громадах.

Також для того, щоб доступніше пояснити зміни у сфері управління відходами, регіональні аналітики провели тренінги для Вінницької обласної Асоціації органів місцевого самоврядування та управлінців Пустомитівської міської територіальної громади.

Протидія загрозам децентралізації

Децентралізація – **одна з найуспішніших реформ** незалежної України. Рік за роком громади набували все більше економічної, а відтак – і політичної самостійності. Однак замість того, щоб підтримувати такі здорові тенденції, держава почала рух в протилежному напрямі, створивши кілька загрозливих для децентралізації прецедентів.

«Мегаміністерство» з відбудови

У 2023 році було утворено своєрідне «мегаміністерство» з відбудови. Для цього Мінінфраструктури об'єднали з Міністерством розвитку громад та територій.

Ми в Центрі спільних дій переконані, що будуючи модель відновлення України, уряд має докласти зусиль, аби бенефіціаром відбудови стали звичайні люди, а не окремі представники влади чи інституції. Саме тому в наших [дайджестах](#), [статтях](#) та [подкастах](#) ми неодноразово наголошували, що надмірна концентрація повноважень в руках одного міністерства створює широке поле для зловживань.

Громади без «військового» ПДФО

У листопаді 2023 року Верховна Рада ухвалила урядовий законопроект №10037, яким «військовий» ПДФО забрали у громад і передали в державний бюджет. Відтак, податок з грошового забезпечення військовослужбовців, більша частина якого спрямовувалася до громади, де знаходиться військова частина.

Такий перерозподіл шкодить спроможності громад і робить їх залежними від центральної влади. У суспільній дискусії довкола цих загроз для децентралізаційних процесів ми закликали до змін поточної урядової політики у [аналітичних статтях](#), [розсилках](#), [подкастах](#).

Баланс гілок влади – передумова стійкості демократії

На другий рік повномасштабної війни демократія вразлива, як ніколи. На полі бою і в тилу триває боротьба між утвердженням демократії та поверненням до авторитаризму. В умовах тривалих обмежень прав і свобод, закритості та непрозорості державних процесів, викривленого балансу гілок влади, ідея «сильної руки» може знаходити підтримку серед виснаженого населення, яке постійно зазнає інформаційних атак ворога. Відбудова припаде на період масштабної

суспільної трансформації, який визначить подальший вектор розвитку України. Ми маємо скористатись цим шансом і стати повноцінно функціонуючою демократією.

Відбудова в інтересах всього суспільства можлива лише за умов, що громадяни довіряють публічним інституціям, а система стримувань і протипаг працює, як годинник, влада підзвітна та діє ефективно, а громадяни знають, хто та що робить, і розуміють свою відповідальність.

Демократія в Україні зазвичай визначається тим, хто є Президентом та хто працює поруч із ним. Ми досі маємо проблему нерегульованого інституту президенства, який не має чітких обмежень, на відміну від Кабінету Міністрів чи Верховної Ради.

ОЛЕГ РИБАЧУК,
ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЇ

Перед тим, як почнеться відбудова на національному рівні, важливо створити **суспільний запит на ефективну владу** та збільшити інтерес суспільства до взаємодії з нею. У 2023 році кожен матеріал Центру спільних дій, кожна подія – були спрямовані саме на це, і стали внеском у розбудову демократії та відбудову інституційної стійкості України.

Баланс влади як головна передумова якісної відбудови

Щоб відбудувати довіру до влади та стимулювати розвиток її інституційних балансирів, Центр спільних дій тримав у фокусі роботи ключові рішення нормотворців та попереджав суспільство про загрози демократії, які можуть виникнути від ухвалення цих рішень.

Під час відбудови як влада, так і виснажене тривалою війною суспільство шукатиме простих рішень складних проблем. Це загрожує точковими напіврішеннями, які будуть радше медійними, аніж ефективними. Крім того, спрощене розуміння проблем і нехтування балансом гілок влади штовхає країну на слизьку стежку авторитаризму. Щоб запобігати цьому, ми **проаналізували більше 250 ініціатив та рішень Президента, Кабміну та Верховної Ради**. Ми фіксували порушення балансу гілок влади та пояснювали, як можна це виправити в наших **дайджестах, новинах, відео, подкастах, блогах та статтях**.

У 2023 році Центр спільних дій випустив сотню аналітичних **дайджестів** із добіркою актуальних зареєстрованих законопроектів, ухвалених законів, постанов Кабміну та указів Президента. В них ми просто і доступно пояснювали суть рішень, їхній вплив на різні суспільні групи, переваги та недоліки, а також пропонували альтернативи.

У 2023 році україномовні та англійськомовні аналітичні дайджести:

90,000

разів прочитали у email-розсилках

33,000

переглянули на сайті

130,000

разів переглянули в соцмережах

Формат дайджесту продовжував і деталізував **подкаст** «Ок, і що?», де журналістка та аналітики в доступній діалоговій формі щотижня пояснювали найважливіші ініціативи та рішення Верховної Ради, Кабміну, Президента. У 2023 році Центр випустив 47 епізодів подкасту «Ок, і що?» на платформах Youtube, Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts, NV Podcasts, SoundCloud, а також в ефірі Громадського радіо та ТРК Броди.

За рік ми охопили

294,000

слухачів якісним та доступним
аналізом рішень влади

Ми послідовно аналізуємо рішення, які ухвалюють різні гілки влади. Це кропітка праця, результати якої бачать всі країни-члени Європейського Союзу. Завдяки моніторингу ми виявили низку проблем, над якими треба працювати задля того, щоб не зупинитися і не відкотитися назад у реформах.

ОЛЕГ РИБАЧУК, ГОЛОВА
ОРГАНІЗАЦІЇ

Дайджест – це лаконічний та зручний формат, аналітична довідка щодо законотворчих новин, зібрана в одному місці.

ОЛЕКСАНДР КОХАН,
ВІДЕОГРАФ/ФОТОГРАФ

Дуже гарна ідея та робота, яка економить мені масу часу. На сьогодні не побачив ніякої реклами. Тільки сухі факти, що дуже важливо. А ми вже потім зробимо оціночні судження, кожен свої.

МЕЛАНЧЕНКО ОЛЕКСАНДР,
ПІДПИСНИК ДАЙДЖЕСТУ

«Ок, і що?» виявляє пильну увагу до питань прав та інтересів меншин в Україні. Збереження рівних прав і можливостей для всіх громадян є важливим кроком на шляху до більш рівного та справедливого суспільства.

АНТОН РАДЧЕНКО,
СЛУХАЧ ПОДКАСТУ

77 разів у 2023 році національні та регіональні аналітики Центру пояснювали рішення влади в ефірах Українського радіо, Громадського радіо та Радіо НВ. Ми допомогли розібратися з непростими суспільно важливими темами понад

1,368,000

радіослухачів

Найважливіші та найактуальніші рішення парламенту, уряду та Президента, які були нещодавно ухвалені, набрали чинності або от-от почнуть діяти, ми пояснюємо в серії відео «За законом». Адже для того, щоб вплинути на ухвалення рішень, необхідно розуміти контекст проблеми, можливі варіанти її розв'язання та способи вплинути на суспільні зміни.

24 відеоролики про найактуальніші урядові рішення переглянули майже

150,000

разів

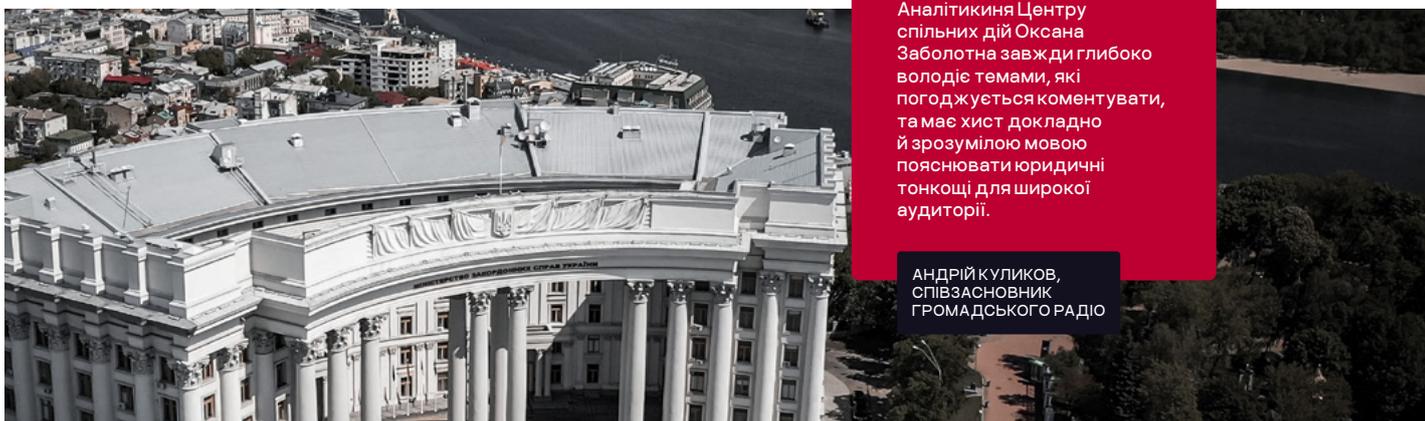
Національні та місцеві ЗМІ, а також сайти органів місцевого самоврядування опублікували 242 текстові експлейнери на основі наших відео, які переглянули майже

100,000

разів

Найпопулярнішим матеріалом став ролик про зміни у виплатах військовослужбовцям – його опублікували майже пів сотні ЗМІ, а також сайти територіальних громад.

Нашими матеріалами користуються і державні інституції. Наприклад, держустанова «Центр пробації» опублікувала наше відео «За законом» у своїх соцмережах, щоб краще донести суть нововведення до громадян.

Аналітикиня Центру спільних дій Оксана Заболотна завжди глибоко володіє темами, які погоджується коментувати, та має хист докладно й зрозумілою мовою пояснювати юридичні тонкощі для широкої аудиторії.

АНДРІЙ КУЛИКОВ,
СПІВЗАСНОВНИК
ГРОМАДСЬКОГО РАДІО

Незалежні інституції

Незалежність інституцій – це елемент системи стримувань і противаг та балансу гілок влади. Вона, зокрема, передбачає можливість інституції ухвалювати рішення в межах своєї компетенції без стороннього впливу.

В умовах, коли виконавча влади частково в сфері відання Кабміну, а частково підпорядкована Президенту, коли Офіс Президента підміняє собою Кабмін і втручається у сфери поза компетенцією Президента, органи державної влади та місцевого самоврядування втрачають орієнтири підпорядкування та конституційних рамок взаємодії. Водночас, слабкий парламентський контроль через руйнування процедур і відсутність у Верховної Ради та її комітетів достатніх повноважень зумовлює послаблення системи стримувань і противаг.

Тож у 2023 році ми в Центрі спільних дій не лише пояснювали, чому для ефективної демократії необхідні незалежні інституції, а й брали активну участь у суспільній дискусії про те, як та за якими конституційними принципами мають взаємодіяти органи влади.

Без парламентського контролю виконавча влада перестає бути підвітною суспільству і стає більш схильною до зловживань. В Україні ж частина виконавчої влади, за яку відповідає Президент, фактично перебуває поза належним парламентським контролем.

В Україні менше людей, грошей та інших ресурсів, ніж у ворога, тому ми мусимо бути ефективнішими, щоб вижити й перемогти. А це означає, що треба реформувати державні інституції навіть активніше, ніж до широкомасштабного вторгнення. Крім того, це необхідно для того, щоб не втрачати час на початок відбудови після війни. Бо без докорінних інституційних змін в державі відбудова буде довгою і малоефективною.

ОКСАНА ЗАБОЛОТНА,
КЕРІВНИЦЯ НАПРЯМУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АНАЛІТИКИ

Заради створення суспільного запиту на баланс гілок влади, незалежні та ефективні демократичні інституції, впродовж 2023 року ми вели публічну дискусію про **основні засади взаємодії Президента, уряду, парламенту та інших державних інституцій**.

У циклі аналітичних публікацій ми окреслили нормативні передумови успішного функціонування системи стримування і противаг на прикладах:

- [Конституційного Суду](#)
- [Верховного Суду](#)
- [Національного агентства з питань запобігання корупції \(НАЗК\)](#)
- [Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг \(НКРЕКП\)](#)
- [Нацради з питань телебачення і радіомовлення](#)
- [Рахункової палати](#)
- [органів місцевого самоврядування](#).

50,000+

читачів поглибили своє розуміння взаємодії між інституціями завдяки нашим аналітичним статтям та блогам.

А в другому сезоні [серії інтерв'ю #укрдерждовгобуд](#) ми сконцентрувались на підвищенні розуміння глядачами ролей та функцій інституцій у державній системі під час війни та відбудови. До розмов про інституційну сталість нашої держави ми залучили чинних та минулих представників:

- [Парламенту](#)
- [Рахункової палати](#)
- [Міністерства економіки](#)
- [Міністерства закордонних справ](#)
- [Агентства з питань відновлення](#)
- [Національної служби здоров'я](#)
- [Офісу Генерального прокурора](#)
- [Центральної виборчої комісії](#)
- [Вищої кваліфікаційної комісії суддів](#)
- [Уповноваженого із захисту державної мови](#)

Інтерв'ю з представниками інституцій:

27,000+

набрали більше 27 тисяч переглядів на YouTube, сторінці Facebook та TikTok

500,000+

охопили понад пів мільйона глядачів 24 каналу

Цей продукт показує на прикладі інституцій важливість балансу гілок влади і особисто мені було загалом цікаво прослухати про реформи, шлях і труднощі, з якими стикалися інституції.

СОФІЯ ЧЕБАТКОВА,
АДМІНІСТРАТИВНА
АСИСТЕНТКА

У державних інституцій також є **запит на те, аби громадяни краще розуміли ролі цих інституцій у системі влади**, і як вони впливають на життя українців. Нашими матеріалами ділилися в соціальних мережах Вища кваліфікаційна комісія суддів та Веб-сайт судової влади України.

Ніхто не робитиме нам поблажок через війну – дуже важливо це розуміти. Україна не може просто імітувати виконання євроінтеграційних вимог, оскільки це лише сповільнить нас на шляху до ЄС. Всі прогалини рано чи пізно українській владі доведеться виправляти.

ОЛЕГ РИБАЧУК, ГОЛОВА ОРГАНІЗАЦІЇ

Це вкрай важливий формат. В ньому ми поступово розкривали питання демократичних процесів, реформ, безпекових порядків, євроінтеграції та післявоєнної відбудови України. Маємо розуміти, що війна зачепила не тільки тих, хто знаходиться всередині країни, а й наших партнерів.

ДАР'Я ЖИХАРЕВА, ФАХІВЧИНЯ З ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

Євроінтеграція: погляд зсередини та ззовні

У 2023 році Україна продовжила свій поступ на шляху євроінтеграції. Для гармонізації з європейським законодавством Україні необхідно змінити десятки тисяч актів і норм. Для того, щоб євроінтеграційні закони вирішували реальні проблеми українських громадян, ми взяли конструктивну участь у суспільних дискусіях щодо ініціатив влади на виконання євроінтеграційних вимог: виявили прогалини в низці рішень влади та надали рекомендації щодо їх усунення.

Щоб оцінити рівень успішності України на шляху до реформ, важливо дивитися на ситуацію під різними кутами. Для цього ми створили «An Outside Opinion» — буквально «Погляд ззовні». Це серія англійських інтерв'ю з експертами, дипломатами й дослідниками з демократичних країн, що мають ефективні та дієві демократії.

Голова Центру спільних дій Олег Рибачук обговорив з експертами, які володіють глибокими знаннями про Україну та широким досвідом у сфері глобальної політики, безпеки та демократичних інститутів, місце України в новому світі, реформи під час війни та шлях України до ЄС.

Найпопулярніше інтерв'ю в цій серії — з Андрашом Рацом, старшим науковим співробітником Центру порядку та управління в Східній Європі, Росії, та Центральній Азії від Німецької ради з міжнародних відносин, у якому окреслена рамка того, як війна в Україні змінить систему стримувань і протипаг у світі.

Загалом нашими відео, подкастами та текстами на базі «An Outside Opinion» ми охопили більше

20,000

Міжнародний досвід розбудови демократії

Багато країн Євроатлантичного регіону пройшли схожий до українського шлях демократизації після усунення авторитарних режимів. Ми вивчили досвід розбудови демократії та модель влади, яку можна втілити у наших реаліях. Для післявоєнної України треба шукати власний баланс влад і суспільних впливів, який би більше представляв волю народу й менше залежав від лідерів.

У циклі публікацій про історію державного будівництва Франції, Польщі, Чехії, Хорватії та США ми сфокусувались на тому, що оптимальний шлях демократичної України — це парламентська республіка.

В рамках рубрики «А як у них» на нашій сторінці Facebook ми пояснюємо особливості функціонування державних інституцій інших країн, балансування влади та які кроки до становлення повноцінної демократії варто зробити Україні.

Також у 2023 році ми провели серію лекцій «Сильний, але не всесильний президент: як працює система стримувань і протипаг у США» для студентів ВНУ ім. Лесі Українки, ЧНУ ім. Петра Могили, Острозької Академії, ЛНУ ім. Тараса Шевченка та Національного авіаційного університету. Понад 160 студентів взяли участь у дискусії щодо інституту президента в США, чому інші президентські республіки в світі тяжіють до авторитаризму та чи може американська система запрацювати в Україні.

Коли управлінці шукають моделі розвитку для організації, вони вивчають історію та досвід інших компаній і знаходять оптимальні для себе рішення. Паралель очевидна. Ми не єдині, хто мав виклики в розбудові демократії, тож неможливо обійтися без вивчення досвіду успішних держав.

МАРИНА ЄВТУШОК, ГОЛОВНА РЕДАКТОРКА

Залучення громадян

Чому владі необхідно залучати громадян до ухвалення рішень?

Основою для відбудови та побудови ефективної влади є довіра.

Чим більше влада залучає громадян до ухвалення рішень, тим більшу довіру до цих рішень мають люди.

Сприяння діалогу між владою та групами інтересів

У Центрі ми працюємо над тим, аби створити точки дотику та розуміння і закріпити практики взаємодії між громадянами і владою для відновлення України як сильної демократичної європейської держави.

МАРТА СЕМЕРЯК, ЗАСТУПНИЦЯ
ВИКОНАВЧОГО ДИРЕКТОРА З
ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Щоб сформувавши запит у суспільстві на публічну політику, до розроблення якої залучають усіх, на кого вона впливає, Центр спільних дій у 2023 році запустив подкаст «Почуті / По суті». Це наративний подкаст про важливі суспільні проблеми, розв'язання яких впливає на різні групи людей.

У 2023 році ми обрали чотири найгостріші теми, які потребували ширшого обговорення та залучення груп інтересів: права національних меншин, державна політика дерусифікації, загроза надмірної централізації та ввезення гуманітарної допомоги. Це фундаментальні рішення, що стосуються обороноздатності держави, вектора її розвитку в майбутньому та екзистенційних проблем демократії. В кожному випуску подкасту ми надали владі й громадськості можливість почути позиції одне одного, а також заохотили стейкхолдерів брати активнішу участь у напрацюванні політик, які безпосередньо впливають на їхнє життя.

Для того, щоб додатково акцентувати на проблемних питаннях груп інтересів, які не мають владних повноважень, Центр запустив серію репортажних відео «Видимі». Якщо за допомогою подкасту нам вдалося створити майданчик, де влада і громадськість могли знайти точки дотику для напрацювання спільних рішень, то у «Видимих» ми зосередилися на конструктивних позиціях стейкхолдерів, які готові активніше долучатися до формування політик.

Для продовження розкритих у подкасті проблем ми детально висвітлили позиції єврейської меншини в Україні (в контексті закону про нацменшини), вітчизняних книговидавців (в контексті політики дерусифікації), органів місцевого самоврядування (в контексті протидії надмірній централізації) та волонтерів (в контексті важливості їхньої праці для обороноздатності України).

«Почуті / По суті» – це подкаст-дискусія. У ньому я спілкуюся з якнайбільшою кількістю стейкхолдерів і «докопуюся» до того, що ж саме пішло не так і як це виправити. Цей подкаст не каже, як правильно. Але він змушує замислитися. Єдиний однозначний висновок кожного епізоду: щоб стало краще – треба запитати думку тих, кого стосується рішення чи політика».

МАРІЯ ОЧЕРЕТЯНА, ЖУРНАЛІСТКА

55,000+

представників груп інтересів дізналися про найгостріші проблеми української публічної політики за допомогою подкасту «Почуті / По суті» та серії відео «Видимі».

Ми залучили до обговорення Міністерство соціальної політики, народних депутатів, місцевих управлінців Великодимерської селищної ради, Асоціацію міст України, Асоціацію єврейських організацій і громад України, дослідницькі центри CASE Україна, Центр досліджень фіскальної політики, громадські організації «Простір свободи», «Будуємо Україну Разом», фонди «Спілка мертвих юристів», «Повернись живим», «Інтернаціональний легіон допомоги», «Солом'янські котики», видавництва «Лабораторія» та «Віхола», а також інших громадських експертів.

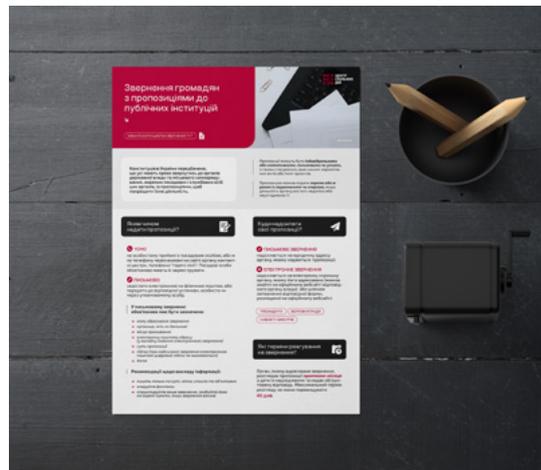
Я навіть прослухала другий епізод двічі. Мені дуже цікаві теми, і обраний формат. Усе, що складне і потребує зусиль, де відчуваєш, що сюди вкладений час і багато роботи, викликає повагу!

ЮЛІЯ БІЛУОС, КЕРІВНИЦЯ
МЕГОГО АУДІО

Поінформованість та вплив громадян

Ми в Центрі спільних дій переконані – для впливу на суспільні зміни також необхідно розуміти офіційні процедури. Саме тому ми розробили [інструкцію «Звернення громадян з пропозиціями до публічних інституцій»](#). Вона допоможе кожному легально впливати на рішення, які їх стосуються.

Також для кращого інформування у 2023 році ми впровадили добірки основних продуктів Центру за місяць, щоб колеги з громадських організацій та наші патрони отримували зріз головних суспільних тем.

Війна, військові та ветерани

Протягом 2023 року ми моніторили рішення влади щодо нашої обороноздатності, військових та ветеранів, і роз'яснювали їх у наших дайджестах та подкастах. Загалом у ЗМІ та громадах вийшла понад сотня роз'яснювальних матеріалів від Центру спільних дій на військову тематику. Зокрема [стаття](#) аналітикині Юлії П'єцко про те, якою має бути ветеранська політика в Україні, адже вже сьогодні чи не кожен має знайомого учасника бойових дій.

Для запуску суспільної дискусії та привернення уваги влади до проблем військовослужбовців і ветеранів ми випустили низку матеріалів про те, як [депутати підтримують воєнні ініціативи](#), чи [доцільно ухвалювати закон про військову юстицію](#) та як [прогалини у законі про мобілізацію підривають обороноздатність держави](#).

Запит на справедливість у суспільстві

Війна посилила запит на справедливість у суспільстві. Й один з аспектів, якого це торкнулося – державні нагороди. У рік широкомасштабного вторгнення за мужність та героїзм під час відсічі російській агресії були відзначені майже 30 тисяч українців та українок. З них 160 отримали звання Героя України. Водночас статус Героя досі мають деякі зрадники нашої держави.

В 2023 році Центр спільних дій проаналізував історію проблеми з нагородженням в Україні. Ми розпочали суспільну дискусію щодо цього, висвітлюючи проблему в [дайджестах](#), [подкастах](#), [блогах](#) та [відео](#). А наприкінці 2023 року профільний комітет парламенту виніс у друге читання законопроект [№6163](#) про позбавлення зрадників державних нагород.

Лише злагоджена робота влади і громадян спроможна забезпечити рух вперед до кращого демократичного суспільства.

ІГОР ДРОБОТ, ІТ-ФАХІВЕЦЬ

Різноманіття, рівність та включення

У 2023 році ми продовжили роботу над впровадженням принципів різноманіття, рівності та інклюзії, які Центр підтримує та поділяє.

48 проаналізованих нами рішень влади (19%) у дайджестах впливали на групи, які ми вважаємо вразливими: жінок, жінок з дітьми, національні меншини, людей старшого віку, вимушених переселенців, учасників бойових дій, ветеранів, членів їхніх сімей та сімей загиблих захисників та захисниць, людей з інвалідністю.

В онлайн-опитуванні, яке ми проводили разом із Пустомитівською міською радою для вирішення проблем у сфері освіти, ми присвятили блок питань учням з особливими освітніми потребами, інвалідністю та функціональними порушеннями. Це допомогло оцінити якість та доступність освіти для всіх учнів громади без виключення.

У дослідженні «Спільноти воєнного часу. Дієві та вчасні» ми висвітлили громадські ініціативи для допомоги вразливим групам, зокрема ВПО, а також ініціативи, які започаткували представники різних вразливих груп.

Проблеми вразливих груп у державній політиці, рішеннях та ініціативах влади ми підіймали в:

20 епізодах подкастів "Ок, і що" та "Почуті / По суті"

11 аналітичних статтях та блогах у національних ЗМІ

10 ефірах на радіо

9 випусках відео "За законом" та "Видимі"

Виклики 2024

Наше завдання як держави – не просто зберегти країну, а побудувати **стійку та ефективну демократію**. В цьому контексті ми маємо низку викликів.

→ Легітимність державних інституцій.

У жовтні 2023 року, відповідно до законодавства, мав збігти термін повноважень дев'ятого скликання Верховної Ради. 2024 році збігає офіційний термін повноважень Президента. Однак ці інституції надалі зберігатимуть легітимність та право здійснювати свої функції. Конституція України передбачає тяглість влади навіть в умовах війни, коли неможливо провести безпечні та справедливі вибори. Тож важливо буде протистояти інформаційним спекуляціям ворога цією темою.

→ Не допустити концентрації влади.

Часткової централізації влади під час війни не уникнути. Однак надмірна централізація ставить під загрозу реформу децентралізації, а також шкодить спроможності громад ефективно вирішувати проблеми на місцях. Більше того, концентрація влади в одних руках шкодить міжнародному іміджу держави, а також втіленню політик в інтересах усіх груп громадян. Важливо, щоб органи влади налагодили конструктивну взаємодію між собою, а також були відкритими та прозорими для громадськості.

→ Продовження євроінтеграції.

Євроінтеграційні реформи – це основа розвитку демократії в Україні. Без поступу в напрямі ЄС держава ризикує надалі тяжіти до диктатури минулого, а це безпосередньо знижує наші шанси на перемогу.

→ Напрацювання комплексних політик та стратегічне планування.

Тимчасові рішення для симптомів не усувають причини проблем. Лише комплексні політики, які базуються на даних та стратегічному плануванні, які є соціальними та адресними, зможуть принести позитивні зміни. Інакше це буде чергова імітація бурхливої діяльності.

У відповідь на ці виклики Центр спільних дій у 2024 році планує:

пояснювати громадянам ініціативи та рішення влади, які на них впливають;

протидіяти ворожим антидержавницьким та антидемократичним наративам;

підтримувати реформу децентралізації – не допустити її згортання;

допомагати громадами ставати більш спроможними у сфері їхніх компетенцій;

стежити за ефективністю євроінтеграційних рішень влади;

допомагати владі на національному та місцевому рівні розробляти комплексні та інклюзивні політики, які ефективно розв'язують проблеми.

2023 у цифрах

284

новин на основі щотижневих дайджестів Центру спільних дій опублікували національні та регіональні медіа

135

національних, регіональних та профільних медіа публікували матеріали на основі наших продуктів

268

експлейнерів на основі відео «За законом» опублікували національні, регіональні медіа та сайти органів місцевого самоврядування

1,530

разів про роботу Центру спільних дій згадали у медіа

Групи інтересів

27 817

представників груп інтересів охопили розсилками

384

людини залучили на наших заходах

У 2363

людей дізналися думку під час опитування чи інтерв'ю

YouTube

1,002,606

разів переглянули наші відео

193

відео вийшло на каналі

5,324

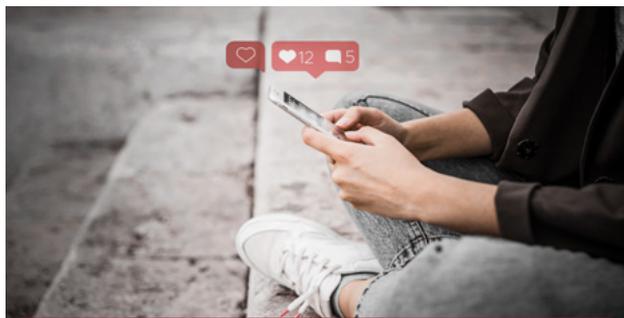
підписників додалося

Найбільш популярним відео в 2023 році став випуск першого сезону серії #укрдерждовгобуд про Період Віктора Януковича 2010-2014.

347,598

переглядів

Соціальні мережі

412,366

користувачів охопили контентом

Подкасти

58

епізодів подкастів ми випустили у 2023 на платформах Youtube, Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts, NV Podcasts, SoundCloud та інших.

29,652

прослуховувань

Моніторинг рішень

Випустили

198

дайджестів українською та англійською мовами, в яких проаналізували

252

рішення влади

Випустили

13

зведених дайджестів українською та англійською мовами з оглядом основних рішень за місяць

Фінанси організації

Фандрайзинг є не лише джерелом фінансування для громадських організацій, але й важливим інструментом для соціального впливу громадян. Спрямовуючи свої кошти на ініціативи громадянського суспільства, громадяни звертають увагу на суспільні проблеми, підтримують зміни у найбільш актуальних для себе сферах, долучаються до важливих процесів.

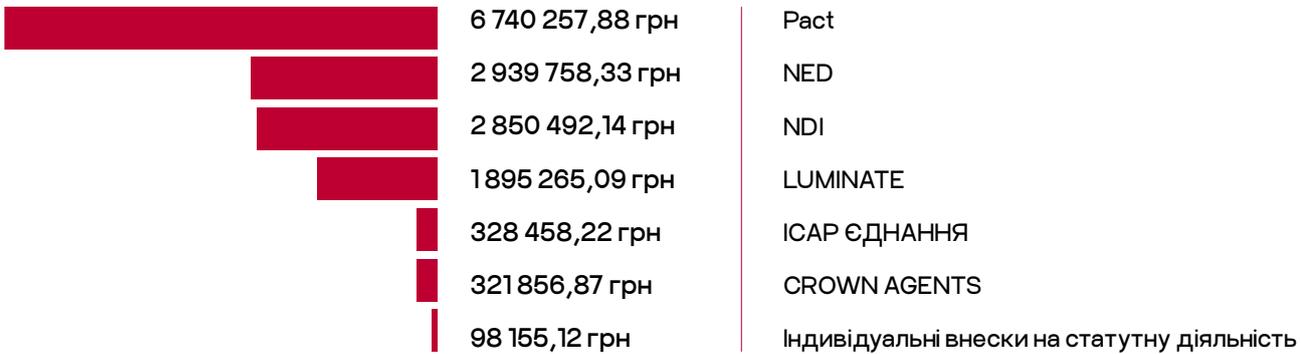
Саме тому ми в Центрі спільних дій відкрили функцію «Спонсорства» на своєму YouTube-каналі та створили сторінку на платформі [Buy me a coffee](#). Також ми перезапустили наш [Patreon](#): оновили стилістику та додали нові бенефіти для тих, хто хоче фінансово підтримувати демократичний розвиток України.

ТОВ «ТОВ «АФ» МК Аудит» провело аудит фінансової звітності Громадської організації «Центр спільних дій», що складається зі звіту про фінансовий стан на 31 грудня 2023 року та звіту про фінансові результати за 2023 рік. Аудит фінансової звітності Центру було проведено відповідно до Міжнародних стандартів аудиту («МСА»).

На думку аудиторів, фінансова звітність Центру відображена достовірно, в усіх суттєвих аспектах, відповідно до Закону України від 16.07.1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, інших законодавчих та нормативних актів, що регламентують ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.

Система внутрішнього контролю Центру в цілому забезпечує належний контроль за наявністю та використанням активів та ресурсів. Виявлені аудитом недоліки не призводять до суттєвих спотворень фінансової звітності.

Підтримка за рік, грн
(з 1 січня по 31 грудня 2023)

15 174 243,65 грн

РАЗОМ

”

Зважаючи на напрям нашої роботи, ми усвідомлюємо, наскільки важливою є фінансова прозорість організації.

НАТАЛІЯ ГАРБІ, ГОЛОВНА
БУХГАЛТЕРКА

Бухгалтерія робить все для того, щоб організація успішно працювала над усіма важливими продуктами. І ефективну роботу фінансистів засвідчують результати аудиту.

СВІТЛАНА ЮРЧЕНКО,
ФІНАНСОВА МЕНЕДЖЕРКА

 centreua.org

 facebook.com/centreua.org

 [@centreua](https://www.youtube.com/@centreua)

 t.me/turborezhym

 [@centreua](https://www.instagram.com/centreua)

 [@olehrybachuk](https://twitter.com/olehrybachuk)

